

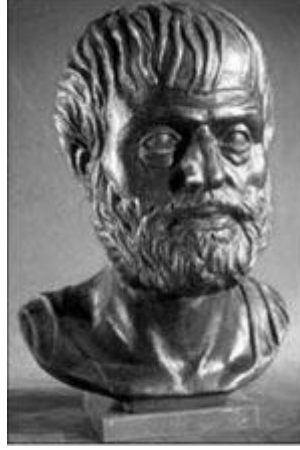
ZAMAN TÜNELİ

"Psikoloji Bilimi"nin Geçmişine Yolculuk

387-335

Plato: Kimi bilgilerimizi doğuştan getiririz ve beynimiz, zihinsel işleyişlerin gerçekleştiği yerdir.

Aristotle: Doğuştan getirdiğimiz herhangi bir bilgi yoktur ve zihinsel işleyişlerimizin merkezi kalptir.

17. YÜZYIL

Descartes, R.: Zihnimiz ve bedenimiz etkileşim içindedir ve doğuştan itibaren getirdiğimiz bilgiler vardır.

Locke, J.: Zihnimiz, doğduğumuzda boş bir levha (Tabula Rasa) gibidir, doğuştan getirdiğimiz hiçbir bilgi yoktur. Sahip olduğumuz her bilgi tecrübelerimize dayanır (empirizm).

18. YÜZYIL

Mesmer, F.: "Hayvan Manyetizması" adını verdiği tedavi yöntemim, tarihe "Mesmerizm" olarak kazındı. Ancak 1784 yılında Viyana'da, tıp uygulaması yapma hakkım elimden alındı.

Pinel, P.: Fransa'daki Bicetre barınağında acımasızca bakılan akıl hastalarını, daha insani şartlarda tedavi görmeleri adına serbest bıraktım.

19. YÜZYILIN BAŞLARI VE ORTALARI

Young, T.: İngiltere'de yayınladığım çalışmam daha sonra tarihe "Üçlü Renk Kuramı" olarak geçti.

Darwin, C.: "Evrin Kuramı"nı ortaya atarak türlerin kökeni hakkında pek çok iddiada bulundum. Çalışmalarım, çağdaş evrim psikologlarına da ilham verdi.

19. YÜZYILIN İKİNCİ YARISI

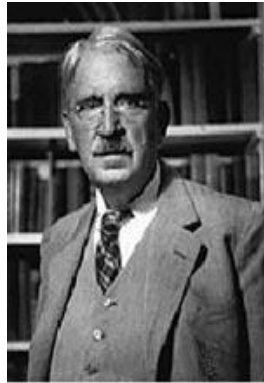

Broca, P.: Beynin sol frontal lobunda, konuştuğumuz dilin üretilme aşamasında önem kazanan spesifik bir alan olduğunu keşfettim; beyindeki bu alan tarihe benim adımla geçti.

Wernicke, C.: Beynin sol temporal lobuna bir zarar gelirse, yazılı ya da sözlü dili anlamamız ya da o dili üretmemizde de sorunlar yaşarsınız. İşte temporal lobdaki o bölge, bugün benim adımla anılıyor.

19. YÜZYILIN SONLARI

Wundt, W.: Tarihteki ilk psikoloji laboratuvarını Almanya'da kurdum. Aşağıda bilgilerine ulaştığımız Stanley Hall ise benim öğrencimdi.

Hall, S.: Amerika'da ilk psikoloji laboratuvarını kurdum. Amerikan Psikoloji Birliği'ni kurarak, birliğin ilk başkanı oldum.

Dewey, J.: "Refleks Arkı" kavramını ortaya atarak psikolojide işlevselcilik ekolünün gelişmesine katkıda bulundum.

Thorndike, E.L: Bilmecemsi labirentlerde kedilerle çalışarak öğrenme deneyleri yaptım. 1905 yılında "Etki Yasası"nı ortaya koydum.

20.YÜZYILIN BAŞLARI

Freud,S.: Psikanalizin kurucusu olarak anılıyorum. Konuyla ilgili olarak yaptığım en önemli kuramsal çalışmalarımın biri de "Rüyaların Yorumu"dur.

Pavlov,I.P.: Hayvanlarla koşullanma çalışmaları yaptım. Tarihe klasik koşullanma deneylerimle geçtim.

Binet,A & Simon,T.: Okul çağındaki çocukların yeti ve akademik gelişimleriyle ilgili çalışmalar yaparken, tarihte ilk zeka testini oluşturduk.

Watson,J.: Psychological Review isimli dergide "davranışçılık" ekolünün hatlarını açıkladım. "Küçük Albert" isimli bir bebekle, "koşullanılmış korku tepkisi" kavramı üzerinde çalıştım.

Rorschach,H.: Günümüz psikanalist terapilerinde oldukça sık kullanılan Rorschach Mürekkep Testi'ni geliştirdim.

Piaget,J.: Bir gelişimsel psikolog olarak "Çocuklarda Dil ve Düşünce" isimli çalışmamı yayımladım. Zihinsel gelişimle ilgili olarak kendi kuramımı ortaya koydum.

Freud,A.: Babamın yolunda giderek, "Çocuk Analizi Tekniğine Giriş" adlı çalışmamı yayımladım ve psikanalizin çocukların tedavisinde nasıl uygulanabileceğini tartıştım.

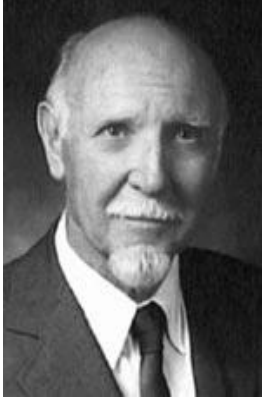
Morgan,C.&Murray H.: Psikanaliz sırasında insanların hayal dünyalarını ortaya koyabilmeleri adına Tematik Algı Testi'ni geliştirdik.

Skinner,B.F.: "Organizmaların Davranışları" adlı yapıtımda edimsel koşullanma kavramını ortaya koydum. Ödül ve ceza konusunda çalışmalarım oldu.

Horney,K.: Sigmund Freud'un, kadınların cinsel gelişimi hakkındaki kuramını eleştirdim.

20.YÜZYILIN ORTALARI

Kinsey,A.: "Erkeklerde Cinsel Davranış" adlı yapıtımı yayımladım.

Cattell,R.B.: 16 adet kişilik faktörü barındıran bir anket oluşturdum. Yanı sıra, birikimli zeka ve akıcı zeka kavramlarını ortaya koydum.

Ash,S.: İnsanların birbirlerini duyabildikleri ve görebildikleri bir ortamda, çizgilerin boyları konusundaki tahminlerini aldım. Sosyal uyuma davranışı hakkında önemli ipuçları veren bir çalışma oldu.

Erickson,E.: Çocukların psiko-sosyal gelişimleri hakkında gelişimsel dönemler ortaya koyan kuramımı ortaya attım.

Rogers,C.: Merkeze "danışan"ı koyduğum terapimi ortaya oluşturdum. Psikoloji tarihine, "Danışan Merkezli Psikoterapi" olarak geçti.

Maslow,A.: "Motivasyon ve Kişilik" isimli çalışmamda fizyolojik ihtiyaçlarımızdan, kendimizi gerçekleştirme motivasyonuna uzanan bir yelpazeden söz ettim.

Olds,J.&Milner,P.: Bizler, nöropsikologlar olarak, farelerin hipotalamuslarına verilen elektrik akımının ödüllendirici etkisini açıkladık.

Choamsky,N.: Dil ile ilgili önemli çalışmalar yaptım.

Gibson,E. &Walk,R.: "Görsel uçurum" düzeneğini kullanarak minik çocukların görsel algıları üzerine çalışmalar yaptık.

Harlow,H.: Yukarıda gördüğümüz gibi yavru maymunlarla "bağlanma" konusunda araştırmalar yaptım. Çalışmalarımı, "Sevginin Doğası" adlı makalemde anlattım.

20.YÜZYILIN İKİNCİ YARISI

Peterson, L. & Peterson, M.: Zihnimizden geçirdiğimiz tekrarlamaların kısa süreli belleğimiz üzerindeki etkilerine dair çalışmalar yürüttük.

Sperling, G.: Çok kısa bir süre gösterilen görsel uyarıların barındırdığı bilginin ne kadarına ulaşabiliriz? İşte çalışmalarında, bu sorunun yanıtını bulmaya çalıştım.

Schachter, S. & Singer, J.: "İki Etmenli Duygu Kuramı"nı ortaya koyduk. Herhangi bir uyarı bizlerde genel bir uyarılmışlık hali yaratır ve bu uyarı zihnimizde nasıl etiketlediğimize bağlı olarak ona karşı öznel bir duygu hissederiz.

Ellis, A.: "Akılcı Duygusal Davranış Terapisi"nin gelişiminde çok büyük katkıları oldu. Bu terapi, "Psikoterapide Akıl ve Duygu" adlı yayınımdan ilham aldı.

Milgram, S.: Sosyal psikoloji tarihine, yaptığım "itaat" çalışmalarıyla geçtim. Yapmış olduğum çalışma, etiksel yönden hala eleştirilmekte. Yukarıda fotoğrafımı görüyorsunuz.

Gardner, A. & Gardner, B.: Nevada Üniversitesi'nde bir şempanzenin işaret dili eğitimine başladık.

Neisser, U.: Ben diyorum ki, psikoloji "davranışçılık" ekolünden uzaklaşarak, dümenini "bilişsel" ekole doğru çevirmelidir.

Seligman, M. & Maier, S.: Köpeklerle "öğrenilmiş çaresizlik" kavramı üzerine çalıştık. Hoşlarına gitmeyen, rahatsız edici bir uyarana sürekli maruz bırakılıp kaçmaları engellendiğinde, umutsuzluk geliştirdiler.

Atkinson, R. & Schiffrin, R.: Bellekle ilgili üç aşamalı kuramımızı geliştirdik. Bugün adları sıkça geçen "Duyusal bellek, kısa süreli bellek ve uzun süreli bellek" kavramlarını ortaya koyduk.

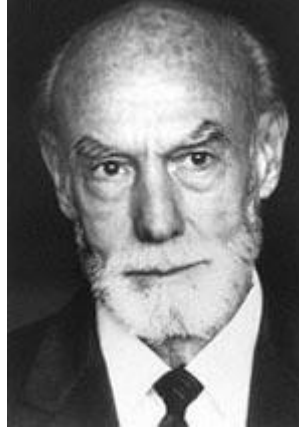
Bandura, A.: Sosyal Öğrenme Kuramı'nı oluşturdum. Yaptığım çalışmada, tüm çocuklar kendilerine gösterilen şiddeti öğrendi.

Rescorla,R.&Wagner,A.: Ivan Pavlov tarafından ortaya atılan klasik koşullanmanın çağrışımsal modelini ortaya koyduk.

Frish,K.,Lorenz,K&Tinbergen, .: Biz, etnolojistler olarak, hayvan davranışları üzerine yaptığımız çalışmalarla 1973 yılında Nobel Ödülü'ne layık görüldük.

Maccoby,E.&Jacklin,C.: Cinsiyet farklılıklarının psikolojisi üzerine yayın yaptık.

Nader,R.: Psikolojinin tüketici davranışları konusunda çalışmalar yapmasını tetikledim Konuyla ilgili, Amerikan Psikoloji Birliği'nin yıllık toplantısında bir sunum yaptım. Yıl 1976'ydı.

Loftus,E.: Başımızdan bir olay geçtiğinde, onu net olarak,doğru bir şekilde hatırlayabilir miyiz? İşte bu sorudan yola çıkarak görgü tanığı şahitliği hakkında çalışmalar yaptım.

Sperry,R.: Beyinlerinin iki yarım küresi ayrılmış hastalar üzerinde çalışmalarım oldu. 1981 yılında, Nobel Ödülü aldım.

20.YÜZYILIN SONLARI VE 21.YÜZYIL

Sternberg,R.: "Zeka Uygulaması" başlıklı çalışmamda, Üçlü Zeka Kuramı'nı ortaya attım.

Beck,A.: Bilişsel terapinin gelişimine dair önemli noktalara değinen ve psikopatolojiyi anlama ve tedavisi hakkında önemli önerilerde bulunan çalışmam Amerikan Psikoloji Birliği'nce ödüle layık görüldü.

Seligman,M.: Yayımladığım "Öğrenilmiş İyimsercilik" adlı çalışmamla daha sonra gelecek olan "pozitif psikoloji" hareketine ilham verdim.

Kahneman,D.: "Karar verme" mekanizmalarıyla ilgili yaptığım çalışmamla 2002 yılında Nobel Ödülü'ne layık görüldüm.

KAYNAK: <http://www.biltek.tubitak.gov.tr/gelisim/psikoloji/gecmis.htm>